

- رتبه دار در ادیان
 نویسنده: عباس جعفری
 ویراستار: باباگل زاده
 طرح جلد: حسین مویدی
 صفحه آرا: حسین مویدی
 کاری از مرکز نشریاتی استاد اقامه نماز
 ناشر: مؤسسه فرهنگی و انتشاراتی
 شمارهگان: ۱۲۲
 شماره چاپ: اول زمستان ۱۳۸۲
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۷-۱۱۴
 شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۷-۱۱۴
 چاپ و صحافی: گلها
 چاپ: ۷۰۰۰ ریال
 قیمت: ۷۰۰۰ ریال
 مراکز پخش:
 ۱- تهران: میدان فلسطین / انتشارات ستاد اقامه نماز
 تلفن: ۸۸۹۶۶۶۶۶ - ۸۸۹۰۰۰۵۹
 ۲- دفاتر ستاد اقامه نماز سراسر کشور

ستاد اقامه نماز
 مرکز تخصصی نماز

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
معنای لغوی نماز	۱۴
بخش اول: نماز در ادیان الهی	۱۷
فصل اول: نماز انبیای الهی در قرآن و کتاب مقدس	۱۸
نماز آدم و نوح علیه السلام	۱۸
نماز حضرت ابراهیم علیه السلام	۱۹
نماز ابراهیم علیه السلام ، نماد مبارزه با پرستش شیطان	۲۰
نماز ماعی، اسحاق و یعقوب علیهم السلام	۲۳
نماز حضرت شعیب علیه السلام	۲۵
نماز حضرت موسی علیه السلام	۲۶
نماز حضرت داود علیه السلام	۲۹
نماز حضرت سلیمان علیه السلام	۳۰
نماز مبارزه با سحر و جادو	۳۲
نماز حضرت زکریا علیه السلام	۳۷
نماز حضرت عیسی علیه السلام	۳۹
فصل دوم: یهودیت	۴۲
یهودیت	۴۲
تاریخ گسترش	۴۳
فرقه‌های یهودی	۴۴
سفاردی‌ها و اشکنازی‌ها	۵۳
حسیدیم	۵۵

۵۵	انشعابات جدید
۵۸	گوساله پرستی در تاریخ بنی اسرائیل
۵۹	داوران یا جانشینان حضرت موسی علیه السلام
۶۱	هیکل سلیمان علیه السلام
۶۳	متون مقدس یهودیت
۶۵	تلمود
۶۸	احکام یهود
۶۹	نماز در یهودیت
۷۲	نماز ارادا و جماعت
۷۳	نماز تلمیذ
۷۴	نماز برای مخصوص نماز
۷۸	نماز روزانه
۸۴	نماز عصر
۱۰۰	مهم ترین اجزای نماز
۱۰۹	اعیاد یهود
۱۰۹	روز شنبه
۱۱۱	عید اول ماه
۱۱۲	سال هفتم یا سال انفکاک
۱۱۲	سال یوبیل
۱۱۲	عید فصح (پسح)
۱۱۳	عید هفته ها
۱۱۳	عید اول سال
۱۱۴	ده روز توبه
	یوم کیپور

عید سایه بان ها ۱۲۰

عید گشایش (خوکا) ۱۲۳

عید قرعه ها (پوریم) ۱۲۵

فصل سوم: مسیحیت ۱۲۹

رسالت حضرت عیسی علیه السلام ۱۳۱

حواریون یا رسولان مسیح ۱۳۵

پولس ۱۳۶

نیانازی کلیسا ۱۳۷

تشریح مسیحیت ۱۳۸

پاپ ۱۴۰

روایاتی علیه ۱۴۱

کاتولیک ۱۴۲

ارتدکس ۱۴۳

پروتستان ۱۴۴

کتاب مقدس مسیحیان ۱۴۴

اناجیل ۱۴۶

اعمال رسولان ۱۴۶

نامه های رسولان ۱۴۷

مکاشفه ۱۴۷

شعائر و عبادات ۱۴۷

هفت آیین مقدس ۱۴۷

اعیاد مسیحیت ۱۴۷

اصل نماز در عصر عیسی علیه السلام ۱۴۸

۱۶۲.....	نماز حواریون.....
۱۶۳.....	تاریخچه نماز مسیحی.....
۱۶۴.....	نماز مستقل.....
۱۶۷.....	عبادت هفتگی.....
۱۶۹.....	اجرای عشای ربانی.....
۱۶۹.....	نمازهای روزانه مسیحیان.....
۱۷۱.....	نیاز متینز (نماز صبح).....
۱۷۶.....	نماز امدز.....
۱۷۶.....	نماز پیرایم.....
۱۷۷.....	نماز ت.....
۱۷۸.....	نماز ت.....
۱۷۸.....	نماز.....
۱۷۹.....	نماز و سپهر.....
۱۸۳.....	نماز کامپلین.....
۱۸۳.....	تحلیل محتوای نمازها.....
۱۸۵.....	آیین نیایش سریانی شرق.....
۱۸۶.....	نمونه‌ای از نماز ساده شده مسیحی.....
۱۸۷.....	آداب نماز در مسیحیت.....
۱۹۰.....	فصل چهارم: آیین زردشت.....
۱۹۱.....	سرگذشت زردشت.....
۱۹۲.....	تعالیم زردشت.....
.....	امشاسپندان.....
.....	اوستا.....

نماز در آیین زردشت.....	۱۹۷
جشن گاه.....	۲۰۲
آمادگی برای نماز.....	۲۰۳
نماز روزانه.....	۲۰۴
آغاز و انجام نماز.....	۲۰۶
طهارت آیینی.....	۲۰۷
سدره و کشتی.....	۲۰۸
سایه‌ستن کمر بند مقدس.....	۲۰۸
تسبیح نماز.....	۲۱۰
دعای استن و نجی موعود در نماز.....	۲۱۱
پیمون دیر (کلمه یادت).....	۲۱۲
نماز در اشکد.....	۲۱۳
فصل پنجم: صابیا.....	۲۱۷
آیین صابی.....	۲۱۷
نماز صابیان.....	۲۱۹
بخش دوم: نماز در ادیان غیر ایرانی.....	۲۲۱
فصل ششم: آیین هندو.....	۲۲۲
کتاب‌های مقدس.....	۲۲۳
اوپانیشادها.....	۲۲۴
اعتقادات اصلی.....	۲۲۶
خدایان سه گانه.....	۲۲۶
قانون کرمه و تناسخ.....	۲۲۷
طبقات اجتماعی.....	۲۲۸

۲۳۰.....	ثنویت هستی‌شناختی.....
۲۳۱.....	یوگا و عبادت.....
۲۳۳.....	عبادت در آیین هندو.....
۲۳۷.....	نماز در آیین هندو.....
۲۳۸.....	متن‌های روزانه.....
۲۴۱.....	گیاتری متنره.....
۲۴۲.....	سahasranama.....
۲۴۴.....	آرچنا.....
۲۴۴.....	موضوع نماز در آیین هندو.....
۲۴۷.....	فصل پنجم آیین بودا.....
۲۴۷.....	آیین بودا.....
۲۵۰.....	آیین بودا (متن‌های متروکه‌شده).....
۲۵۵.....	آیین بودای مایانه.....
۲۵۸.....	آیین بودای وجریه.....
۲۶۰.....	کتب مقدس بودایی.....
۲۶۱.....	عبادت بودایی‌ها.....
۲۶۳.....	عبادت روزانه.....
۲۶۴.....	گونگیو.....
۲۶۵.....	پاک بوم.....
۲۶۶.....	جودو شیشو و جودوشو.....
۲۶۶.....	شینگون.....
۲۶۷.....	نیچیرن.....
۲۶۷.....	نیچیرن دایشونین.....

۲۶۹	نیچیرن شو.....
۲۶۹	آیین‌های به یاد داشتن مردگان.....
۲۷۰	دیانه بودایی.....
۲۷۴	نماز مونالام.....
۲۷۷	فصل هشتم: آیین جینه.....
۲۷۷	آیین جینه.....
۲۷۸	آموزه‌های اساسی.....
۲۸۰	نمای اصلی.....
۲۸۰	مآب‌های مقدس.....
۲۸۱	نماز آیین جینه.....
۲۸۵	فصل نهم: آیین سیک.....
۲۸۵	آیین سیک.....
۲۸۶	گوروهای ده‌گانه.....
۲۸۸	پنج کاف.....
۲۸۹	عبادت در گوردوارا.....
۲۹۱	معبد طلایی سیک‌ها.....
۲۹۲	نماز در آیین سیک.....
۲۹۵	فصل دهم: آیین کنفوسیوس.....
۲۹۵	آیین کنفوسیوس.....
۲۹۶	احیای آموزه‌ها.....
۲۹۸	آثار.....
۲۹۸	تعالیم.....
۳۰۰	اصول اخلاقی.....

۳۰۱.....	عبادت در آیین کنفوسیوس
۳۰۷.....	فصل یازدهم: آیین دائو.....
۳۰۷.....	آیین دائو.....
۳۰۸.....	عقاید اصلی.....
۳۱۱.....	مناسک و آیین‌ها.....
۳۱۵.....	دین رسمی.....
۳۱۶.....	عبادت در آیین دائو.....
۳۱۹.....	نگاه‌های خانگی.....
۳۲۰.....	خدمت معبدی.....
۳۲۱.....	کارهای دینی زیارت‌ها.....
۳۲۲.....	سازمان دینی.....
۳۲۵.....	تثلیت دائو.....
۳۲۷.....	فصل دوازدهم: آیین بودا.....
۳۲۷.....	مفهوم کامی.....
۳۲۸.....	تاریخ گسترش.....
۳۳۰.....	کتاب‌های شینتو.....
۳۳۱.....	انشعابات اصلی.....
۳۳۲.....	عبادت معبدی.....
۳۳۳.....	عبادت فردی.....
۳۳۴.....	کتاب‌نامه فارسی.....
۳۳۹.....	کتاب‌نامه انگلیسی.....

مقدمه

اگر ادیان را به دو بخش ادیان الهی و ادیان غیرالهی تقسیم کنیم، ادیان الهی عبارتند از: یهودیت، مسیحیت، اسلام، زردشت و صابئی؛ و ادیان غیرالهی عبارتند از آیین‌های: هندو، بودا، سیک، جین، کنفرسوس و شینتو. آیین "سیک" در هند تلفیقی از آموزه‌های اسلام و هندو است و از آنجا که توحید را از اسلام گرفته است شباهت بسیاری به ادیان الهی دارد، ولی بنیانگذار آن، یعنی نانک، پیامبر نبود و اعتقاد نبوت نیز نداشت و به همین دلیل از نظر ما جزو ادیان الهی شمرده نمی‌شود.

ادیان الهی دارای عبادات و نمازهای روزانه مشابه هستند و این نمازها به توصیه بنیانگذاران آن ادیان بوده است، اما در ادیان غیرالهی، بخش مهمی از عبادات روزانه، تربیت نفس و انضباط درون است. در آیین هندو از خدایان بسیار شده و سپس حاجت‌ها به درگاه آنان عرضه می‌شود، اما در بسیاری از معابد شینتویی و بودایی ژاپن، کسی که به زیارت معبد می‌رود، آمرانه از خدای معبد نیازهای خود را می‌طلبد و عنصر

تحمید، تجلیل و ستایش از خدای معبد بسیار کم‌رنگ است. اگر خواسته زائر محقق شد دوباره به معبد باز می‌گردد و در روی کاغذ یا تکه چوبی مراتب تشکر خود را ابراز می‌دارد و اگر خواسته‌اش محقق نگردید، معبد دیگری را برای خود برمی‌گزیند. از این رو، غرض از دعا و نیایش در معابد ژاپنی نه بخشایش گناهان یا کسب سعادت روحی، که بهزیستی تن و سیاهی چهره است.^۱

در حقیقت حاضر ناگزیریم، به تسامح هرگونه نیایش به درگاه خدا یا سایر ایزدگار که نوعی آیین، به ویژه رکوع و یا سجده همراه باشد. نماز بنامم تا شامل ادیان غیرالهی نیز بشود.

معنای لغوی نماز

"نماز" واژه‌ای است که در لغت‌الغوی، درست به همین صورت امروزی آن، به معنای "احترام"، "تعظیم" و "ستایش" وجود داشته است. اصل آن نیز در زبان اوستایی *نیشته* "نیمه"، به معنای میل و گرایش، کرنش، خم شدن، دود و نیایش است^۲ و نخستین فراز از بخش گاهان / اوستا که تاریخ اسلام آن به

۱. پاشایی، ع. جان ژاپنی، ص ۲۷.

۲. *Manzvi, Consice Pahlavi-english dictionary, namāz.*

۳. بهرامی، احسان، فرهنگ واژه‌های اوستا، ص ۸۳.

سه هزار سال پیش برمی گردد، با این عبارت شروع می شود:
 "اینک در آغاز با دست های برافراشته، تو را نماز می گزارم."^۱
 هم چنین در زبان سنسکریت، واژه "نَمَس" به معنای "خم
 شدن"، "اطاعت کردن"، "ستایش کردن" و "تهنیت همراه با
 احترام زیاد نسبت به خدایان" است.^۲ وجود واژه "نماز"، هم در
 اوستا و هم در متون مقدس هندی، مانند رامایانه، گواه آن است
 که واژه متعلق به اقوام آریایی بوده و قدمت بسیاری
 دارد. مثلاً، اصطلاح نماز خطاب به خداوند و به منظور تکریم و
 پرستش به کار می رفته است.

نماز در فارسی امروز، ترجمه واژه "صلات" در قرآن کریم
 است. اصل واژه "صلات" از زبان آرامی، به معنای "رکوع" و
 "خم شدن" وارد زبان فارسی شده و بر این زبان، به معنای
 صلوات آمده است؛ برای مثال، در کتاب *دانیال* (باب ۴، آیه ۱۱)
 آمده است:

دانیال... پنجره های بالاخانه خود را سمت اورشلیم باز
 نموده، هر روز سه مرتبه زانو می زد و دعا می نمود و چنان که
 قبل از آن عادت داشت، نزد خدای خویش دعا می کرد و
 تسبیح می خواند.

۱. دوستخواه، جلیل، اوستا، ج ۱، ص ۸.

۲. English-Sanskrit Dictionary, namas.

به گواهی لغتنامه عبری^۱، در اینجا آنچه به "دعا" ترجمه شده، واژه "صلات" است و نشان می‌دهد آنچه دانیال نبی علیه السلام انجام می‌داد نمازهای سه‌گانه روز بوده است. پس از مدتی واژه "صلات" از زبان عبری وارد زبان عربی شد. یهودیان واژه "صلوته" را به صورت‌های مختلف استفاده می‌کردند که یکی از آنها به معنای محل صلوات یا کنیسا^۲ است. قرآن کریم نیز در آیه:

وَلَا تَرْفَعِ اللَّهُ النَّاسَ بَغْضِهِمْ بِبَغْضِ لَهْدَمَتْ صَوَامِعَ وَ يَبْعَ وَ صَلَوَاتٍ وَ مَسَاجِدَ يُذَكِّرُ فِيهَا اسْمَ اللَّهِ كَثِيرًا وَ لَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ^۳

واژه "صلوات" را به معنای "کنیساهای یهود" گرفته است که منظور، محل نماز و صلوات آنان بوده است.

^۱ idoux, Samuel. *Gesenius' Hebrew to the Old Testament*, P.709.

^۲ حج، آیه ۴۰.